

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-604125-V-KD/08

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 11.03.2010 r.

**Pan prof. dr hab. inż.
Andrzej Kraszewski
Minister Środowiska**

Szanowny Panie Ministrze

W dniu 23.02. 2009r. Rzecznik Praw Obywatelskich skierował do Ministra Środowiska wystąpienie (sygn. jak wyżej), dotyczące projektowanej przez Ministerstwo nowelizacji rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 marca 2007r. w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny, oraz sposobu i trybu przyznawania i zwalniania tych mieszkań, a także ustalania i wypłaty równoważnika pieniężnego (Dz.U. Nr 58, poz. 398). Projektowane zmiany w rozporządzeniu dotyczyć miały m.in. ograniczenia określonego w nim katalogu stanowisk, na których pracownikom Służby Leśnej służy prawo do bezpłatnego mieszkania albo do równoważnika pieniężnego. W powołanym wystąpieniu Rzecznik Praw Obywatelskich sygnalizował, że obowiązujące regulacje prawne, określające prawo do bezpłatnego mieszkania albo równoważnika pieniężnego dla pracowników Służby Leśnej, budzą wątpliwości Rzecznika Praw Obywatelskich.

Zwracał uwagę, iż treść art. 46 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz.U. z 2005r., Nr 45, poz. 435 ze zm.) świadczy o tym, iż w istocie, to od wyłącznej decyzji Ministra Środowiska zależy, który pracownik Służby Leśnej uzyska prawo do bezpłatnego mieszkania albo równoważnika pieniężnego. Poprzez zmianę treści rozporządzenia Minister Środowiska w arbitralny sposób wpływa na krąg osób, którym przysługuje wskazane prawo majątkowe. Pozostawienie kompetencji do określenia kręgu osób, którym prawo to przysługuje, organowi władzy wykonawczej, rodzi obawę, iż zależnie od doraźnych potrzeb może on rozszerzać bądź ograniczać prawo pracowników Służby Leśnej do wskazanych świadczeń.

Rzecznik zwracał również uwagę na niekonsekwencję ustawodawcy w omawianym zakresie. Mianowicie, regulując w art. 104 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 92, poz. 880 ze zm.) w sposób analogiczny, jak w ustawie o lasach kwestię pracowników Służb

Parku Narodowego, uprawnionych do bezpłatnego mieszkania albo równoważnika pieniężnego, ustawodawca enumeratywnie wymienił w tym przepisie ustawy stanowiska, które uprawniają do otrzymania jednego ze wskazanych świadczeń. W tym wypadku wszystkie elementy decydujące o przyznaniu konkretnej osobie prawa majątkowego (prawa do bezpłatnego mieszkania, prawa do równoważnika pieniężnego) zostały określone w ustawie. Wyeliminowano tym samym niebezpieczeństwo arbitralnego decydowania o zmianie kręgu osób uprawnionych przez organ władzy wykonawczej. Zdaniem Rzecznika, jest to regulacja właściwa i powinna ona znaleźć odzworowanie również na gruncie ustawy o lasach.

Rzecznik sygnalizował także w powołanym wystąpieniu, że zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 46 ustawy o lasach Minister Środowiska miał określić stanowiska w Służbie Leśnej, na których pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie, mając na uwadze właściwe wykonywanie zadań powierzonych pracownikom Służby Leśnej. W rozporządzeniu określono jedynie rodzaje stanowisk, bez jakiegokolwiek powiązania ich z drugą przesłanką wynikającą z treści art. 46 ust. 1 pkt 2, a mianowicie charakterem pracy wymagającym zamieszkiwania w miejscu jej wykonywania, brak jest również jakiegokolwiek odniesienia się do „właściwego wykonywania zadań przypisanych pracownikom Służby Leśnej”. W efekcie, prawo do bezpłatnego mieszkania albo równoważnika pieniężnego przysługuje pracownikowi Służby Leśnej zajmującemu wymienione w rozporządzeniu stanowisko, niezależnie od tego, czy rzeczywiście charakter wykonywanej przez niego pracy wymaga zamieszkiwania w miejscu jej wykonywania. Powstaje zatem wątpliwość, czy rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 marca 2007r. we właściwy sposób realizuje intencje ustawodawcy określone w art. 46 ustawy o lasach, a w konsekwencji, czy nie wykracza poza ramy upoważnienia ustawowego.

W odpowiedzi udzielonej pismem z dnia 29.04.2009r. (znak DL.lp-073-3/0858/09/mj) Rzecznik Praw Obywatelskich został poinformowany, że z uwagi na trwające prace nad nowelizacją ustawy o lasach oraz negatywne opinie związków zawodowych działających w leśnictwie Ministerstwo nie nadało biegu projektowi zmian w rozporządzeniu w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny, oraz sposobu i trybu przyznawania i zwalniania tych mieszkań, a także ustalania i wypłaty równoważnika pieniężnego, opracowanemu przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Minister Środowiska zapewnił Rzecznika, że problem kwestii bezpłatnych mieszkań i ewentualnej nowelizacji przedmiotowego rozporządzenia będzie rozważony przy najbliższych zmianach ustawy o lasach.

Pomimo braku zmian w ustawie o lasach dotyczących omawianej problematyki, w dniu 17 grudnia 2009r. Minister Środowiska wydał nowe rozporządzenie w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny, oraz sposobu i trybu przyznawania i zwalniania tych mieszkań, a także

ustalania i wypłaty równoważnika pieniężnego (Dz.U. Nr 221, poz. 1751). W rozporządzeniu tym znacząco zredukowano listę stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny. Dotychczas świadczenia te przysługiwały pracownikom zatrudnionym na stanowisku nadleśniczego, zastępcy nadleśniczego, inżyniera nadzoru w nadleśnictwie, leśniczego, strażnika leśnego albo gajowego, a obecnie, w myśl nowych regulacji tylko leśniczemu i nadleśniczemu. Wprowadzono zatem zmiany, które były przedmiotem krytyki i skarg do Rzecznika w roku ubiegłym, na tle projektu przygotowanego przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, któremu Ministerstwo Środowiska ostatecznie nie nadało biegu.

W związku z powyższym, wszystkie wątpliwości Rzecznika, przedstawione Ministrowi Środowiska w wystąpieniu z dnia 23.02.2009r. zachowują nadal aktualność. Powstaje ponadto pytanie, w jaki sposób zmienił się dotychczasowy charakter pracy osób zatrudnionych na stanowisku zastępcy nadleśniczego, inżyniera nadzoru w nadleśnictwie, strażnika leśnego albo gajowego, skoro obecnie nie jest on już związany z koniecznością zamieszkiwania w miejscu jej pełnienia. Zgodnie bowiem z art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy o lasach, którego treść nie uległa w ostatnim czasie zmianie pracownicy Służby Leśnej mają prawo do bezpłatnego mieszkania, jeżeli stanowisko oraz charakter pracy związane są z koniecznością zamieszkania w miejscu jej wykonywania. Warto wskazać, iż ze skarg wpływających do Rzecznika wynika, że Ministerstwo uzasadniało te zmiany faktem, iż jedynie nadleśniczy i leśniczy sprawują bezpośredni nadzór nad gospodarką leśną i odpowiadają za stan lasów, a więc powinni zamieszkiwać w miejscu wykonywania pracy. W ocenie skarżących, takie stwierdzenie nie uwzględnia specyfiki i realiów pracy w leśnictwie. Skarżący podnoszą również, że omawiane rozporządzenie zostało wydane pomimo negatywnej opinii części Związku Zawodowego Pracowników Lasów Państwowych NSZZ „Solidarność” oraz Związku Leśników Polskich, a także licznych sprzeciwów ze strony pracowników Lasów Państwowych.

Skarżący wskazują ponadto, że część pracowników Służby Leśnej, która w wyniku rozporządzenia utraci dotychczasowe uprawnienie i zgodnie z § 9 rozporządzenia po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia będzie zmuszona zawrzeć umowy najmu zajmowanych mieszkań na zasadach ogólnych, nie będzie w stanie opłacać czynszu najmu.

Powyższe uwagi przekazuję Panu Ministrowi działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) z uprzejmą prośbą o poinformowanie Rzecznika o stanowisku zajęтым w tej sprawie. Jeżeli natomiast podziela Pan Minister wątpliwości Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące określenia kręgu osób uprawnionych w rozporządzeniu, to uprzejmie proszę o podjęcie działań w celu stworzenia stosownej regulacji ustawowej w tej kwestii.

Z poważaniem
Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich